

ת"פ 7195/08 - מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים נגד יאיר נורי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 7195-08 מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים נ' נורי
בפני כב' השופט דב פולוק

בעניין: מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים

המאשימה

נגד

יאיר נורי

הנאשם

הכרעת דין

הנאשם הואשם בכתב האישום בזיוף בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 418 לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), בהשמדת ראיה, עבירה לפי סעיף 242 לחוק העונשין, בשיבוש הליכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין ובהדחה בחקירה, עבירה לפי סעיף 245 לחוק העונשין.

התיק הועבר אלי לאחר תחילת שמיעת ההוכחות בפני כבוד השופטת אתי באום-ניקוטרה ז"ל. סוכם בין הצדדים שאשמע מחדש את העדים שכבר העידו בפני השופטת המנוחה. בהסכמת הצדדים, הפרוטוקול של עדות העדים שהעידו בפני השופטת המנוחה יעמוד לעיון בית המשפט אולם העדים לא נחקרו בחקירה נגדית בפני על תוכן הפרוטוקול הקודם וסוכם בין הצדדים שהפרוטוקול הקודם לא ייחשב כגרסה נוספת. כן סוכם שחומר הראיות שהוגש בפני השופטת ז"ל, יהווה ראיה בפני והצדדים לא ידרשו להגישו מחדש.

לאחר שמיעת הראיות עולה שהעובדות הבאות אינן שנויות במחלוקת והנני קובע שהוכח:

1. במועד הרלוונטי בכתב האישום הנאשם שירת במשטרת ישראל כשוטר מג"ב ושימש כמפקד צוות ביס"מ מחוז ש"י.
2. ביום 31.3.06 נערכה הפגנה בלתי חוקית כנגד בניית גדר ההפרדה סמוך לכפר בלעין.
3. במהלך ההפגנה הצוות של הנאשם עצר מפגינים ובניהם המפגין ברק מאירי.
4. פעילות הצוות בהפגנה צולמה במצלמת וידאו על ידי השוטר ליאור נקש בהתאם להוראות הנאשם.
5. בתום הפעילות הנאשם אסף את פקודיו לשיחת סיכום ב"ח" ואמר להם שראה בקלטת שנעשה שימוש בכוח בלתי

סביר על ידי השוטרים אך דאג לכך שהעניין לא יעבור הלאה.

6. באותו יום נמסרה לגורמי החקירה קלטת וידאו שהיא כביכול הקלטת שצולמה בפעילות הצוות בהפגנה.

7. היחסים בין הנאשם לבין פקודיו לא היו טובים כשבהערכות עמיתים (סוציומטרי) הפקודים היו מעניקים לעצמם ציונים גבוהים ואילו לנאשם העניקו ציון נמוך.

8. כעבור מספר חודשים, לאחר שהנאשם לא המליץ על הארכת שירותו במשטרה של אחד מפקודיו, אותו שוטר (ג'ובאני) הגיש תלונה במח"ש נגד הנאשם בעניין "טיפולו" של הנאשם בקלטת של ההפגנה.

9. הפקודים האחרים כעסו מאוד על ג'ובאני בשל הגשת התלונה במח"ש.

10. במהלך החקירה במח"ש ואחרי קשיים, אותרה קלטת שלכאורה היא הקלטת שהוגשה בתום ההפגנה.

11. על הקלטת יש צילום האורך מספר דקות של חלקו הפנימי של רכב בלבד.

גרסת המאשימה, על קצה המזלג, בתום ההפגנה ולאחר שהשוטרים חזרו לתחנה, הגיע הנאשם עם המצלמה לרכב בו ישב, בין היתר, מני נחום והורה לו להפעיל את המצלמה ולצלם את חלקו הפנימי של הרכב. על הקלטת הזאת, שהיא קלטת חדשה, הודבקה מדבקה בכתב ידו של מני נחום. הנאשם העלים את הקלטת המקורית ודאג לכך שהקלטת החדשה, בה צולם חלק פנימי של רכב, תועבר ליחידת החקירות. בשיחת הסיכום ב"ח" הודיע הנאשם לפקודים שהוא צפה בקלטת של ההפגנה וראה שנעשה שימוש בכוח בלתי סביר. הוא מחק את הקלטת וידאג שהדבר לא יעבור הלאה. כן אמר שאסור לאף אחד מהם לשוחח על הנושא.

גרסת הנאשם, על קצה המזלג, היא שבמהלך הצפייה בסרט הוא הבחין בפעילות של שוטרים המעלה חשד לשימוש בכוח בלתי סביר. הוא קרא לשני שוטרים שהוא חשד שהם אלו שהשתמשו בכוח בלתי סביר. עד הגעת השוטרים הוא חזר וצפה באירוע המעצר. בשלב מסוים, בלי שהתכוון לכך ובטעות, הוא מחק את קטע המעצר. כשהשוטרים הגיעו אליו הוא לא הצליח להראות להם את אירוע המעצר בקלטת. הוא הורה על העברת הקלטת עם הקטע המחוק לחקירות וביקש מהמעביר לציין במזכר שקטע מהקלטת נמחק בטעות. בשיחת הסיכום ב"ח" הוא החליט שהוא יכול לשפר את היחסים הירודים בינו לבין הפקודים על ידי כך שייתן להם להבין שמחק את הקלטת בכוונה כדי להגן עליהם. הוא הכחיש שנתן הוראה לזייף קלטת שנייה ואמר שאין לו כל קשר או ידע לגבי הקלטת השנייה בו צולם פנים הרכב. לדעתו, הפקודים זייפו את הקלטת השנייה והעלימו את הקלטת המקורית כדי להגן על עצמם.

לפני ניתוח העדויות, אבקש להתייחס לטענות הקשורות לקלטת כחומר חקירה וכחומר ראיה.

טענה אחת, העולה מעדותו של הנאשם, שהחלטה לצלם את ההפגנה ולהעביר את הקלטת לחקירות, הייתה בידי הנאשם בלבד (ע' 195 לפרוטוקול שורה 17). לדבריו, לא הייתה כל חובה לצלם את ההפגנה או להגיש את הקלטת. אם ירדתי לסוף דעתו של הנאשם, אין נפקא מינה לתוכן הקלטת ואין להתייחס לשיבוש חקירה או השמדת ראיה, כשהקלטת שצולמה לא הייתה מיועדת להוות ראיה אלא לשמש כלי לימודי לצוות.

לדברי הנאשם, "הקלטת נתונה לשיקול דעתי אם למסור אותה כמוצג בחקירות או לא למסור אותה (ע' 202 לפרוטוקול שורות 23 - 24 וראה גם ע' 205 לפרוטוקול שורות 3-5).

יחד עם זאת, בחקירה נגדית, הנאשם הסכים עם התובעת שיש "משמעות ראייתית" לקלטת (ע' 218 לפרוטוקול שורה 7) ו"לכן במקרה הזה החלטתי להעביר את הקלטת לחקירות למרות שמלכתחילה באופן עקרוני נועדה לשימוש יס"מ" (ע' 219 לפרוטוקול שורות 24 - 25).

אין לקבל את טענת הנאשם, אם כך ביקש לטעון, שהקלטת בה צולמה ההפגנה לא היוותה חומר ראיה או חומר חקירה ולכן אין לדבר על השמדת ראיות או שיבוש חקירה. ברגע שהחליט הנאשם לצלם את ההפגנה, הקלטת הפכה לחומר חקירה לגבי הנעשה בהפגנה. העלמת הקלטת המצולמת, מחיקתה או זיופה מהווים עבירה בהתאם. אדרבא, גם אליבא דגרסתו, הורה הנאשם על העברת הקלטת לחקירות.

טענה נוספת, אליה התייחס ב"כ הנאשם באריכות בסיכומיו, היא שלא הוכחה שרשרת הטיפול במוצג הקלטת ולכן משקלה הראיתי של הקלטת הוא אפסי.

בעניין זה, ליאור נקש העיד שהוא מסר את הקלטת לחוקרת שרית פלץ. הוגשו לבית המשפט שני מזכרים שנערכו על ידי העד. במזכר ת/3 שנערך ביום 31.3.06 שעה 16:25 הוא כותב "את הקלטת סימנתי "הפגנה בבלעין 31.3.06" והעברתי את הקלטת אל החוקר התורן בתחנת בנימין שבגבעת זאב בשם איציק שמואל". לעומת זאת, בהודעה של העד בפני החוקרת שרית פלץ מאותו יום (ת/4) בשעה 17:45 הוא אומר "...הוצאתי את הקלטת וסימנתי את הקלטת בלעין - 31.3.06. מדובר בקלטת FUJI (צ"ל FUJI ד.פ.) DVC 60 M ואני מוסר לך את הקלטת הנ"ל..."

יצוין, שלא רק שיש שוני במזכרים לגבי הסימון על גבי הקלטת, אלא במזכר הראשון העד מסר את הקלטת לחוקר ואילו במזכר השני הוא מסר את הקלטת לחוקרת שרית פלץ. נקש הסביר את העניין בכך שהוא הכין את מזכר (ת/3) לפני מסירת הקלטת ולאחר שבירר את שמו של החוקר. אולם, עד שמסר את הקלטת, החוקר הוחלף על ידי חוקרת. אי לכך, החוקרת שרית פלץ גבתה את ההודעה (ת/4) בה צוין שהוא מסר לה את הקלטת (ע' 26 לפרוטוקול שורות 16 - 23).

עדת התביעה, גב' שרית פלץ, העידה שנשלחה לסייע כחוקרת תורנית באירוע ההפגנה בבלעין. על פי ההודעה שגבתה מהשוטר ליאור נקש, הוא מסר לה את הקלטת. העדה לא ערכה דו"ח תפיסה של הקלטת ולא סימנה את הקלטת. היא לא צפתה בתוכן הקלטת ואינה יכולה היום לתאר את הקלטת. העדה התבקשה בחקירה נגדית להתייחס למזכר של ליאור נקש בו הוא מציין שהוא מסר את הקלטת לחוקר איציק (יצחק) שמואל. היא השיבה שיצחק שמואל היה החוקר התורן והיא נשלחה למקום כתגבור וגבתה עדות מחלק מהשוטרים במקומו. אי לכך, במזכרים שהשוטרים הכינו מראש רשום שמו של איציק שמואל. היא גם ציינה שתיק החקירה לא היה ברשותה והיא העבירה את כל החומר שאספה וכל ההודעות שגבתה לידי איציק שמואל כדי שהוא יכניסם לתיק החקירה.

סוכם בין הצדדים שעדותו של השוטר מוטי כהן (ע"ת 1 בפני כבוד השופטת באום-ניקוטרה ז"ל) מיום 17.9.09 תהווה

ראיה בתיק ללא צורך בהזמנה נוספת של העד. העד שימש כרשם פלילי האחראי על מוצגים בתחנת בנימין. הוא התבקש על ידי מח"ש לאתר את הקלטת שהוגשה לחוקרת בתום ההפגנה בבלעין. העד איתר את הקלטת רק אחרי מספר חיפושים הואיל והקלטת נפלה מהמדף עליו הונחה ונכנסה למרווח שבין הרצפה למדף אחר (מזכר ת/1). כן הוגש כראיה צילום של כרטיס לרישום מוצגים (ת/2) בו צוין תאריך תפיסה (של הקלטת) 31.3.06 ותאריך רישום 2.4.06. במקום לתיאור מלא כתוב "קלטת וידאו קטנה (מסומנת בלעין 31.3.06)".

בסיכומי הפנה ב"כ הנאשם לדברי העד לפיהם הוא לא פתח את המעטפה שהכילה את הקלטת וגם לא שם את הקלטת בתוך המעטפה. העד נשאל למי העביר את הקלטת והשיב שהוא "מעריך שזה בדואר" (ע' 8 לפרוטוקול שורה 20).

אהרון יאיר, העיד שהיה חוקר בזמן הרלבנטי. הוצג בפניו כרטיס לרישום מוצגים והעד אמר שהוא לא ערך את המסמך. לדבריו, מוצגים הועברו לידי רשם העורך טופס ב-3 עותקים. שמו של העד מופיע על הטופס הואיל והוא החוקר בתיק ולא מפני שהוא זה שמסר את הקלטת. העד זיהה מעטפה עליה צוין שנשלחה אליו. העד הכניס את תוכן המעטפה לתיק החקירה וסימנו "כ"ב" והוסיף "אירוע מה-31.3.06 בבלעין". המילים הרשומות "עותק מקלטת מיני dvd שצילם ליאור נקש (שוטר יס"מ)" העד לא כתב (ע' 144 לפרוטוקול שורות 5 - 8). הוגש כראיה גם דו"ח הצפייה של הקלטת שנערך על ידי העד (ת/19). דו"ח הצפייה מתייחס לקלטת "המזויפת". כן הוגש כראיה רישום העד ביומן החקירה לפיו הקלטת אינה של ההפגנה (ת/20).

בחקירה נגדית השיב העד שאינו יכול לומר מתי קיבל את תיק החקירה וממי קיבל אותו (ע' 145 לפרוטוקול שורות 9 - 10). הוא אישר שת/19 אינו מהווה דו"ח תפיסה וסימון. לדבריו, בעת שתיק החקירה הגיע אליו, הקלטת שהייתה בתוך התיק הייתה קלטת גדולה (שם שורות 30 - 31).

הסניגור הפנה את העד לדו"ח הצפייה בו תוקן התאריך. כן הוא הפנה את העד אל הרישום ביומן החקירה מיום 3.8.06. ב"כ הנאשם שאל את העד אם אין זה נכון שהוא תיקן את התאריך בדו"ח הצפייה הואיל ורק באוגוסט 2006 צפה בקלטת אחרי הגשת התלונה של גואבני ופתיחת התיק מחדש. לטענת הסניגור, אילו העד צפה בקלטת המשובשת בתאריך המוקדם יותר המופיע בדו"ח הצפייה, בוודאי היה מדווח על כך והתיק לא היה נגז. לטענה זו העד השיב שדו"ח הצפייה הופנה לרמ"ח בתאריך הרישום בדו"ח ואילו רצה "לשבש דבר" יכול היה להחליף את הטופס ללא תיקון התאריך.

העד נשאל לגבי עדותו במח"ש לעניין פנייתו לגורם אחר לאחר שגילה שהקלטת משובשת ואינה צילום של ההפגנה. במח"ש הוא אמר "מתוך זה שאני מכיר את עצמי בטוח שזה הרגז אותי ובטח עדכנתי את הרמ"ח שמוליק פיאמנטה, אני מניח כך אבל לא זכור לי בוודאות". בתשובה לשאלה העד השיב "...אני פניתי לרמ"ח שצפיתי בקלטת ושלא רואים כלום ואם לא קיבלתי הנחיות מהרמ"ח אני מבין שזה מה שהייתי צריך לעשות. אני מבצע הנחיות של הרמ"ח" (ע' 148 שורות 5-6, 15 - 17).

עוד נשאל העד על התרשומת לסגן רמ"ח מיום 3.8 "אין עוד קלטת כפי שידוע לי, כנראה שהצילום שצילם היס"מ גרוע מאוד". העד ענה שהוא השיב לסגן רמ"ח מהזיכרון כשהתיק לא היה בפניו אלא בתביעות ש", דבר שמעיד, לטענתו, שצפה בקלטת קודם (ע' 148 שורות 24 - 32). לשאלה מדוע לא רשם ביומן החקירה בחודש אפריל, אחרי הצפייה בקלטת, שלא רואים שום דבר בקלטת השיב העד "עובדה, זה לא רשום" (ע' 149 לפרוטוקול שורה 8).

בחקירה נגדית נשאל העד, כיצד אמר בחקירה ביום 18.1.07 שהוא צפה בתעתיק של הקלטת (באפריל) כשעל פי מסמכים מסוף אוקטובר עולה שהקלטת טרם נשלחה לשכפול? הוא ענה שהמסמך "לא אומר לי כלום" ושזה "סתם תיאוריות והסקת מסקנות" (ע' 150 לפרוטוקול שורות 4 - 7). לשאלה מי שכפל את הקלטת בין 31.3 - 5.4, אם אכן צפה בקלטת גדולה לטענתו, העד אמר שהוא לא זה ששכפל את הקלטת ואינו יודע מי שכפל את הקלטת (שם שורות 18 - 20). העד הסכים עם הסגור ששרשרת המוצגים מחייבת רישום שם האדם אליו הועבר המוצג לשכפול וכן רישום שמו של האדם שהעביר את המוצג לשכפול (שם שורות 23 - 24). העד גם נשאל "למי מסרת את הקלטת המקורית? והוא ענה "לא יודע על איזה קלטת מקורית אתה מדבר" (ע' 151 לפרוטוקול שורות 3 - 4).

הודעתו של העד הוגשה כראיה מטעם הנאשם (נ/18).

אכן צודק ב"כ הנאשם שאין בפני בית המשפט שרשרת מסודרת ומושלמת של הטיפול במוצג הקלטת מרגע מסירתו. שרשרת זאת חשובה משתי בחינות. ראשית, כדי לוודא את מקור המוצג ושנית, כדי להפיג כל חשש של שינוי המוצג. אם ניקח את הדוגמה של תפיסת סם, בית המשפט צריך להיות במצב בו הוא יכול לסמוך את ידו על כך שזה הסם שנתפס אצל ראובן ולא אצל שמעון. בית המשפט גם צריך להיות מסוגל לשלול כל חשש שמישהו גרם לשינוי בדגימת הסם אחרי שניטלה, ולפני הבדיקת המעבדתית של הסם.

במקרה דנן, על אף שאין לנו שרשרת מסודרת של הטיפול במוצג הקלטת, גם אין כל חשש באשר לזיהוי הקלטת או לשינוי הקלטת. אין בפני בית המשפט מוצג אמורפי כגון בדיקת דם או חומר סם. על פי הראיות, הקלטת סומנה עם מדבקה בכתב יד של מני נחום במילים "בלעין 31/3/06". כן אנו יודעים שעסקינן בקלטת DVC FUJI 60M (ראה ת/4). נתונים אלה תואמים את קלטת המיני שיש בתיק. יתר על כן, על פי העדויות, הקלטת אמורה להיות מצולמת בתוך רכב, בתחנת המשטרה ואמורה להכיל סימנים מזהים נוספים ואכן זה המצב בקלטת בפנינו. אין חשש של ממש, לא לגבי המקור של הקלטת ולא לגבי שינוי הקלטת, מרגע מסירת הקלטת לחוקרת. אי לכך, למרות הפגמים בשרשרת הטיפול במוצג אחרי קבלתו לידי החוקרת, אין באמור כדי לשלול את קבילות הקלטת כראיה או, בכפוף למהימנות שבית המשפט יעניק לעדויות, כדי לפגום במשקלה הראיתי. דברים אלה נכונים גם לאי הבהירות באשר לשכפול קלטת המיני לקלטת גדולה. למותר לציין, שהשאלה מי זייף את הקלטת ובאיזו נסיבות זויפה היא שאלה נפרדת.

בפועל הקלטת עם צילום המעצרים לא הגיעה לידי גורמי החקירה. ב"כ הנאשם ראה חשיבות בכך שלא הוכח אם הקלטת שהועברה ליחידת החקירות עם קטע הצילום ברכב הייתה הקלטת המקורית של צילום ההפגנה או אם מדובר בקלטת חדשה. למותר לציין, שבין אם מדובר בהשמדת הראיות על הקלטת המקורית ובין אם מדובר בהעלמת הקלטת המקורית, זהו מצב של השמדת ראיה, זיוף ושיבוש הליכי משפט. במקרה דנן, ההיגיון אומר שמדובר בקלטת חדשה ושונה הואיל וכדי למחוק את הקלטת המקורית בה צולמו ההפגנה והמעצרים, בפרק זמן של מעל לשעה, דרוש פרק

זמן דומה כדי לגרום למחיקת הקלטת על ידי הקלטה מחדש. אי לכך, מקובל עלי המתואר בכתב האישום באשר להעלמת הקלטת המקורית כשהקלטת שהוגשה לחקירות היא קלטת חדשה עליה צולם חלק פנימי של רכב.

טענה נוספת של ב"כ הנאשם היא בעניין הבטחת התביעה שניתנה לשלושה עדים (ליאור נקש, אסף מלכה ורון לביא) שלא יוגש נגדם כתב אישום ושלא ינקטו נגדם הליכים אם יספרו על מעורבותם במקרה. לטענת ב"כ הנאשם, הבטחת המאשימה לאי העמדתם לדין שינתה את מעמדם של העדים למעמד של "עדי מדינה" אך, לטענתו, לא הוצגו בפני בית המשפט ראיות סיוע לעדותם. עוד מלין ב"כ הנאשם שהחסינות הובטחה לעדים בשלב מוקדם ולמרות האפשרות שהשוטרים היו מעורבים בשימוש בכוח בלתי סביר כלפי מפגינים. לדברי הסנגור בסיכומיו בכתב "עולה תחושה כי התיק "תפור" וכי צוות החקירה האמון על בירור האמת, עסק יותר בבישולו של כתב האישום כנגד הנאשם" (סעיף 87 לסיכומים בכתב של ב"כ הנאשם).

אין ממש בשתי הטענות. לגבי הטענה האחרונה, לא הוגשה תלונה על שימוש בכוח בלתי סביר בפני החוקרים. אדרבא, אם היו ראיות של שימוש בכוח בלתי סביר, ראיות אלה הושמדו ומן הסתם החקירה התרכזה בעבירות של השמדת הראיות ושיבוש החקירה. אמנם, צודק ב"כ הנאשם שמתן חסינות לפקודים של הנאשם, יש בה כדי לכוון את החקירה כלפי הנאשם דווקא, להבדיל מהאפשרות שהפקודים הם אלה שזייפו את הקלטת, ללא ידיעת הנאשם. אולם אין כל פגם או פסול בהתנהגות החוקרים. בטרם הוצעה חסינות לשלושת השוטרים הנאשם מסר את הודעתו (ת/8). בהודעה הוא אמר שמחק קטע של מעצר מפגין מהקלטת, אם כי בטעות. הנאשם גם אמר שהודיע לפקודיו שמחק את הקלטת במתכוון ושלא כתב כל מזכר על המחיקה בטעות. בדיקת הקלטת מראה שהיא מזויפת. אי לכך, היה יסוד לחשדות של חוקרי מח"ש נגד הנאשם, מפקד הצוות, בעת הצעת החסינות לשלושת הפקודים של הנאשם.

לעניין הסיוע, גם אם נראה בהודעת החסינות לעדים כהפיכת שלושת השוטרים ל"עדי מדינה", יש בעדויות השוטרים האחרים בקלטת ובאמרת הנאשם כדי למלא אחרי דרישת הסיוע.

ב"כ הנאשם גם טען בסיכומיו לאפליה הואיל וחלק מהעדויות מצביעות על מעורבותו של קובי דיאז, סגן מפקד הצוות, בזיוף הקלטת. חרף האמור, דיאז לא הועמד לדין. מנגד, המאשימה טענה בסיכומיה שיש לראות באי הזמנתו של קובי דיאז להעיד כעד הגנה, כחיזוק לראיות נגד הנאשם. בהקשר זה, לכאורה, קובי דיאז יכול היה לאשר את גרסת הנאשם שהוא מחק את הקטע בקלטת בטעות.

לעניין האפליה, אין בהסתודדות בין דיאז לבין הנאשם, כשלעצמה, כדי להוכיח שתכננו יחד את זיוף הקלטת. אדרבא, ברור שב"כ הנאשם אינו מבקש מבית המשפט לקבוע חיזוק לראיות נגד הנאשם בכך שהנאשם שוחח עם דיאז שלא בפני הפקודים האחרים. אמנם, שני עדים הצביעו על מעורבותו של דיאז בזיוף, אולם עד אחר, עד מפתח, מני נחום, אינו מצביע בעדותו על מעורבותו של דיאז בזיוף הקלטת. בנסיבות אלה, אין לקבוע שיש באי העמדתו של דיאז לדין כדי להוות אפליה כנגד הנאשם.

לעומת זאת, גם אין לראות באי הזמנת דיאז כעד הגנה כחיזוק לראיה נגד הנאשם. אין לדעת מה טיב היחסים בין

הנאשם לבין דיאז היום. אם הוזמן על ידי ההגנה, בהתחשב בטענות שני עדים לגבי מעורבותו של דיאז בזיוף, היה לו אינטרס להעביר את החשדות בו אל הנאשם. במילים אחרות, דיאז אינו עד שאי הזמנתו צריכה להביא למסקנה של חיזוק ראייה נגד הנאשם.

כן טוען ב"כ הנאשם בסיכומיו ל"עדות אינטרסנטית" של ג'ובאני. בהקשר זה, למותר לציין, שבית המשפט נדרש לבחון השפעות אפשריות על גרסת עד העלולות לפגוע במהימנותו. במקרה דנן, ג'ובאני הגיש את תלונתו במח"ש נגד הנאשם רק אחרי שהנאשם המליץ שלא להאריך את שירותו במשטרה.

כמו כן, בהתחשב בזמן שחלף, צודק ב"כ הנאשם שאין לשלול- ואף ניתן להניח- שהשוטרים האחרים שהובאו כעדי תביעה, שוחחו בניהם על האירוע לפני מתן עדותם.

אולם, למותר לציין, שאין במניעים של המתלונן או בשיחות בין העדים על האירוע, כדי לשלול את עדותם. יחד עם זאת, על בית המשפט להביא בחשבון דברים אלה בשקילת מהימנות העדויות.

ב"כ הנאשם בסיכומיו הלין גם על אי הצגת טופס דין משמעתי של מני נחום עד לדיון האחרון. בהקשר זה אציין, שהואיל והטופס לא היה בשליטת מח"ש אלא בידי משטרת ישראל, אין לייחס למח"ש ניסיון להכביד על הגנת הנאשם בשל כך. כמו כן, לכאורה, אין בטופס דבר חיוני להגנתו של הנאשם. ועוד, ב"כ הנאשם לא ביקש מבית המשפט לאפשר לו להזמין את מני נחום פעם נוספת כדי שייחקר על האמור בטופס. אי לכך, גם לא מצאתי ממש בטענה זאת של ב"כ הנאשם.

ב"כ הנאשם גם טען שלא הוכח שעל הקלטת נראה שימוש בכוח בלתי סביר. אי לכך, לדבריו, גם לא הוכח שהיה לנאשם סיבה להעלים או לזייף את הקלטת. בהקשר זה, אוסיף שהנאשם, במקומות שונים בעדותו, הטיל ספק בעצם השימוש בכוח בלתי סביר בעת המעצר, הוא גם הטיל ספק בכך שהקטע שנמחק הוא צילום מעצרו של ברק מאירי ואף טען שאינו בטוח אם מעצרו של מאירי בוצע על ידי החוליה עליה פיקד.

ע"ת 14, מר ברק מאירי, היה אחד המפגינים שנעצרו במהלך ההפגנה. הוא לא זוכר את פרטי המעצר. הוא לא הגיש תלונה במח"ש על שימוש בכוח בלתי סביר בעת המעצר. אשר על כן, מעדותו אין ללמוד על שימוש בכוח בלתי סביר, אם כי עדותו אינה שוללת אפשרות כזאת.

ע"ת 13, רס"מ ליאור נקש (ע"ת 2 בפני כבוד השופטת באום-ניקוטרה ז"ל) העיד הן בפני השופטת המנוחה והן בפני, שבעת ההפגנה בבלעין תפקד כצלם הצוות. הצוות חולק לשתי חוליות, האחת בפיקודו של הנאשם והשנייה בפיקודו של קובי. תפקידו של העד היה להסריט את האירוע וגם להיות "שדכן", מעין איש קשר, בין הכוח המשטירתי לבין הכוח הצבאי. לפני הצילום הוא בדק שהמצלמה תקינה והכניס למצלמה קלטת וידאו חדשה. במהלך ההפגנה שתי חוליות הצוות עצרו 4 אנשים (בעדותו בפני התייחס לשני מעצרים אך ראה ת/3 בו צוינו 4 מעצרים). העד אמר שהסריט ברצף את כל המעצרים ואחרי שחזרו לנקודת המשטרה עם העצורים הפסיק להסריט. הוא הריץ את הקלטת לאחור ואישר

העד הבחין בעת המעצר של מאירי בשימוש בכוח על ידי הנאשם שכלל ברך מונחת על הגב של העצור אך הוסיף ש"כל צוות המעצר יכול היה להסתבך (בשל השימוש בכוח ד.פ.) ו"זה לא היה מעצר רגיל" (ע' 164 לפרוטוקול שורה 18) וכן "שגם מני השתמש בכוח בלתי סביר באותו מעצר" (ע' 165 לפרוטוקול שורה 4).

לכאורה, למעט הנאשם ודיאז (שלא העיד בפני בית המשפט), רק נקש ראה את הקלטת שצולמה במהלך ההפגנה. למותר לציין, שהואיל ונקש צילם את המעצרים, הוא גם היה עד ראיה להם. עדותו באה לאשר שניתן היה לראות את המעצר של מאירי על הקלטת ושלדעת העד השימוש בכוח של כל החוליה במהלך המעצר היה יוצא דופן. אקדים ואומר, שמני נחום טען שהוא שימש כנהג הניידת ובאותו יום לא עצר איש "אני אישית לא עצרתי. הייתי בחוליה שעצרה אבל אישית לא עצרתי" (ע' 114 לפרוטוקול שורה 8).

מר רומיאו דאהר העיד שלא זכר אם היה בחוליית המעצרים של הנאשם ואמר שלא ראה שנעשה שימוש בכוח בלתי סביר. העד לא ראה את הקלטת שצילם נקש והנאשם לא אמר את שם השוטר שכביכול השתמש בכוח בלתי סביר.

עד התביעה, המתלונן, אהוד ג'ובאני, העיד גם בפני השופטת המנוחה וגם בפני. בעת עדותו בפני השופטת באום-ניקוטר ז"ל, הוגשו לבקשת ב"כ הנאשם, 3 הודעת של העד (נ/6 - נ/8).

נ/6 היא הודעת העד ביום ההפגנה נשוא כתב האישום. בהודעה זו הוא תיאר, לגבי מעצרו של ברק מאירי "אי לכך אני ונורי (הנאשם ד.פ.) הפעלנו כוח סביר קרי אחזנו אותו כשכל אחד תופס ביד אחת של החשוד ברק מאירי וליוונו אותו אל מחוץ לאזור ההתקהלות וכאשר הגענו (מחוץ ד.פ.) למקום ההתקהלות שוטרי הסיור שקיבלו אותו אזקו אותו" (ת/6 שורות 17 - 19).

העד לא מזכיר בהודעתו ת/6 שוטרים נוספים שהשתתפו במעצרו של מאירי. כן אינו מתאר כל שימוש בכוח בלתי סביר של הנאשם.

בתשובה לשאלת בית המשפט התייחס העד לדרך בה הנאשם נטרל את המפגין מאירי. הוא ציין שהפעולה שנעשתה על ידי הנאשם בעת עצירת המפגין מהווה "שיטת עבודה נהוגה ומקובלת" במשטרת ישראל (ע' 102 לפרוטוקול שורה 27). העד לא דיווח על שימוש חורג ובלתי סביר בכוח נגד מאירי בהודעתו ביום ההפגנה.

העד לא ראה את הנאשם צופה בקלטת. מסקנתו של העד שהנאשם צפה בקלטת ועל הקלטת צולם דבר שלא היה לרוחו של הנאשם, יסודה בשיחה בין העד לבין ליאור נקש.

בחקירה נגדית נשאל העד אם היה אירוע בעייתי בעת מעצרו של מאירי, מעצר בו גם השתתף העד, מדוע לא דיווח על

האירוע בעת גביית הודעתו? הוא השיב שהפעולות של הנאשם בעת המעצר היו דבר "מינורי ושולי" ו"מקובל ונכון וזה נלמד בבית ספר למשטרה ובכל מוסד אחר שמקנה לך כלים איך להתנהג בהפגנה" (ע' 106 לפרוטוקול שורות 7 - 9).

לבקשת המאשימה הוגש דו"ח הפעולה של העד (ת/17) בעניין מעצרו של מאירי. תיאור המעצר בדו"ח דומה לתיאור ב/6.

מני נחום העיד שלא ראה כל אירוע במהלך ההפגנה שהיה מצדיק את מחיקת הקלטת (ע' 124 לפרוטוקול שורה 3).

באמרתו במח"ש (ת/8) הנאשם אמר "נכון הדבר שהשוטר ליאור נקש צילם בבלעין. ונכון הדבר שבקלטת היה שימוש בכוח לפי דעתי" (שורות 11 - 12).

הנאשם היה מסוגל, בחקירתו הראשית, לפרט בפרטי פרטים את מעצרו של ברק מאירי (ראה עי 197 - 198 לפרוטוקול וגם ע' 217 לפרוטוקול שורות 23 - 25 - "אני הגעתי אליו (לברק מאירי ד.פ.) לאזור הכתף ומשמאלי שוטר אחר שמרים אותו מהכתף גם כן"). לדבריו, מאוחר יותר הוא לקח את המצלמה מליאור נקש "ומדלג על מהלך ההפגנה למה שמבחינתי תהיה הנקודה הקריטית וזה ביצוע המעצר" (של מאירי ד.פ.) (ע' 199 לפרוטוקול שורות 10 - 11). הוא ראה שני שוטרים בקלטת שלדעתו מתעורר לגביהם חשד שהם בועטים בעצור. הוא אינו יכול לזהות את השוטרים אך "נראה היה"..."שמדובר ברן לביא ומני נחום" (ע' 200 לפרוטוקול שורות 14 - 15) וכן שמדובר במעצר של ברק מאירי (ע' 201 לפרוטוקול שורות 13 - 14). הנאשם פנה לשני השוטרים ו"שאל אותם על שימוש לא סביר או חריג בכוח והאם יכול להיות שרואים אותם בקלטת בועטים בעצור. השוטרים הכחישו" (שם שורות 17 - 18).

עדותו של הנאשם בחקירה ראשית היא חד משמעית. ראשית, הנאשם זוכר בפרטי פרטים את מעצרו של ברק מאירי עד כדי כך שהוא מסוגל לומר באיזה חלק גוף של מאירי הוא החזיק בעת המעצר ואף לומר באיזה צד של מאירי הוא עמד. הוא מתאר שהוא מדלג קדימה בקלטת ומעיין במעצר ספציפי אחד, מעצרו של ברק מאירי. הנאשם, אליבא דגרסתו, מבחין בחשד לשימוש בכוח בלתי סביר באמצעות בעיטות בברק מאירי. הוא אפילו מזמין אליו שני שוטרים שהשתתפו במעצר של ברק מאירי ומעמת אותם עם אותו השימוש בכוח בלתי סביר.

לעומת זאת, בחקירתו הנגדית, הנאשם ניסה לשנות את גרסתו החד משמעית בחקירתו הראשית. אציין, שזאת תופעה שחזרה על עצמה לעיתים קרובות במהלך עדותו של הנאשם. פעמים רבות הנאשם לא ענה עניינית לשאלות שנשאל, השיב ב- "לא זוכר" או חזר בו מעדותו הקודמת. למותר לציין שהסתירות בעדותו של הנאשם כמו התחמקותו מלהשיב לשאלות, יצרו רושם של חוסר מהימנות. אביא מספר דוגמאות מעדותו בחקירה הנגדית:

הנאשם עומת אם עדותו לפיה ראה בקלטת את רן לביא ומני נחום בועטים בעצור מאירי. הנאשם השיב "מהדו"ח שכתב קובי דיאז אולי רון לביא היה דווקא אתו" (ע' 224 לפרוטוקול שורות 26 - 27). יצוין, שהנאשם אמר לפני כן בעדותו "מהעדויות ומה שעולה מחומר החקירה רן לביא ומני נחום עבדו אתי ושוטר נוסף שאני לא זוכר מי הוא" (ע' 196 לפרוטוקול שורות 19 - 20).

התובעת שאלה את הנאשם "מדוע לא הסתכלת בסרט על המעצרים של קובי?" והנאשם ענה "אני הסברתי ששני המעצרים בוצעו ביחד באותו זמן, אני גם לא בטוח שהמעצר שצולם זה של ברק מאירי" (ע' 225 לפרוטוקול שורות 1 - 2).

הנאשם נשאל אם מני נחום ורן לביא היו עמו בחוליה שעצר את ברק מאירי והשיב "לא זוכר" (ע' 231 לפרוטוקול שורה 9).

בהמשך החקירה הנגדית, הנאשם חזר וטען שהוא "לא יודע איזה מהחוליות ראיתי" בקלטת ואף טען שגם לא זיהה את עצמו בקלטת "קשה מהצילום הזה לזהות, הסברתי שאנחנו לובשים סרבלים (ע' 239 לפרוטוקול שורות 16, 25). שוב טען הנאשם, בניגוד לעדותו הקודמת, שאינו זוכר אם היה מעורב במעצר של ברק מאירי. הוא הופנה לדו"ח של ג'ובאני בו רשום שהוא היה יחד עם הנאשם ושהם עצרו את ברק מאירי. התובעת שאלה "מתוך הנחה שעברת על הדו"חות ולא תיקנת, יש להניח שהדבר הזה נכון?". הנאשם ענה "אני מניח שכן אבל אני לא זוכר...אני לא זוכר את המעצר של ברק מאירי או אפרתי, אני לא זוכר את מי משניהם החוליה שלי עצרה (ע' 240 לפרוטוקול שורה 26 - ע' 241 לפרוטוקול שורה 2 וראה גם ע' 245 לפרוטוקול שורות 6 - 7 "ש. אתה וג'ובאני עצרתם את ברק מאירי נכון? ת. כך עולה מהדו"חות").

למותר לציין, שאם הנאשם מסוגל לתאר בפרטי פרטים את מעצרו של ברק מאירי, ברור שהוא השתתף במעצר. הנאשם הריץ את הקלטת קדימה למעצר הספציפי הזה ולא התייחס לכל מעצר אחר בקלטת. הדבר מעיד, לכל הפחות, שהיה לנאשם חשד של שימוש בכוח בלתי סביר בעת המעצר של מאירי ושלא מדובר רק בעניין של בדיקת צורת המעצר מבחינה טכנית. ועוד, הנאשם אף היה מסוגל לתאר שהחשד לשימוש בכוח בלתי סביר התבטא בבעיטות לעצור. אליבא דגרסתו, הוא גם הזמין שני שוטרים אליו כדי לעמת אותם עם השימוש בכוח בלתי סביר בעת המעצר של מאירי. אי לכך, שוכנעתי שאין ממש בטענות ב"כ הנאשם בעניין תוכן הקלטת. אף מעדותו של הנאשם, כפוף לסתירות ולהתחמקויות, עולה שהיה מעצר ספציפי, זה של מאירי, בו ניתן היה להבחין בקלטת בהתנהגות המעוררת חשד לשימוש בכוח בלתי סביר.

אי לכך, על פי הראיות שבפני, הנאשם היה מעורב במעצרו של ברק מאירי והשתכנע שהיה לפחות חשד לשימוש בכוח בלתי סביר במהלך המעצר. התנהגות פסולה במהלך המעצר יכולה לתת הסבר לזיוף הקלטת או מפני שיש בתוכן הקלטת כדי להשליך אישית על התנהגות הנאשם - וכאמור יש ראיות מסוימות התומכות בכך - או מפני שיש בתוכן הקלטת כדי להשליך בדרך שלילית על הנאשם כמפקד החוליה. למותר לציין, שהמדינה אינה חייבת להוכיח שאכן היה שימוש בכוח בלתי סביר. הנאשם לא מואשם בעבירה בשל שימוש בכוח בלתי סביר אלא בזיוף והשמדת ראיות, שיבוש חקירה והדחה.

ב"כ הנאשם טען נגד המצב שבית המשפט יבחן את גרסת הנאשם לפני שהמאשימה הוכיחה את האשמות נגד הנאשם. אולם, במקרה דנן, ישנן ראיות לכך שהנאשם, בפומבי ובפני עדים, אמר דברים המהווים לכאורה, הודאה בהשמדת ראיות, בשיבוש חקירה וגם בהדחה. בנסיבות אלה, על בית המשפט לקבוע מה אמר הנאשם ואם יש בדברים שאמר כדי להוות הודאה במעשים המיוחסים לו. לאחר מכן, יש צורך לבחון את הסברי הנאשם לדברים שאמר.

מר רומיאו דאהר, העיד, שבעת ההפגנה נשוא כתב האישום, הוא שירת פחות משנה כשוטר ביס"מ מחוז ש"י, בצוות של הנאשם. בעת שהשוטרים התאספו לשיחת סיכום ב"ח", הנאשם מסר להם שבקלטת שהשוטר נקש צילם, רואים שעצור הוכה לאחר שנעצר. הנאשם אמר להם שהוא לא רוצה שהדבר ייודע והוא יטפל בקלטת "כאילו לא צולם דבר כזה" (שם שורה 27).

העד ג'ובאני בהודעתו (ת/7) מסר שהנאשם, בעת שאנשי הצוות עמדו ב-"ח" אמר "חברה. אני לא מוכן להסתבך, לא מוכן שדבר כזה יחזור, לא מוכן להסתבך בשביל אף אחד" (ת/7 שורות 16 - 17).

בעדותו בפני בבית המשפט העיד שבסיכום המשימה הנאשם אמר לצוות "שהוא לא מוכן להסתבך בשביל אף אחד, כמו כן מה שקרה היום אני מבקש מכם ("לא" ד.פ.) לספר אפילו לנשים שלכם" (ע' 101 לפרוטוקול שורות 30 - 31).

העד אישר בעדותו שהנאשם לא שוחח בתדרוך בתום הפעולה על העלמת הקלטת או על יצירת קלטת פיקטיבית ואת זה "הבין בדיעבד" (ע' 103 לפרוטוקול שורה 11).

העד מני נחום העיד שבמפגש הסיום הנאשם דיבר "על משהו שהוא עשה שלא יעשה ושהוא לא מוכן לחפות על מישהו...הוא לא מוכן לחפות על משהו שנעשה באמצעות מישהו אחר" (ע' 118 לפרוטוקול שורות 7 - 8).

בהודעת העד במח"ש מיום 12.7.08 (נ/12) בתשובה לשאלות החוקר בעניין הדברים שאמר הנאשם לצוות בשיחת הסיכום ב"ח" ענה "הוא (הנאשם ד.פ.) אמר שהיום הוא עשה משהו שאסור לו לעשות והוא טען שהוא חיפה על מישהו בצוות באירוע שהיה בהפגנה. זהו" (שם שורות 85 - 86). החוקר שאל את העד "אם הנאשם אמר משהו ישירות לקלטת שתיעדה את האירוע בבלעין?" וענה "לא" (שם שורות 89 - 91). למרות זאת, כשהחוקר אמר לו ש"כל הנוגעים בדבר" אמרו שהנאשם הזכיר את הקלטת השיב "הקצין נורי (הנאשם ד.פ.) אמר שלקח קלטת וצילם עליה לצורך העניין. צילם על הקלטת. מה שנקש הביא לו" (שם שורות 95 - 96).

העד הסביר בעדותו בבית המשפט שלא ידע שנעשה "משהו חמור" כי הנאשם אמר ב"ח" שנעשו דברים שלא יעשו מבלי לפרט (ע' 124 לפרוטוקול שורות 12 - 13). הוא הכחיש שהנאשם אמר ב"ח" "באיזה דרך" שהוא הורה למחוקק את הקלטת (ע' 125 לפרוטוקול שורות 9 - 10). רק בדיעבד הבין העד שדברי הנאשם ב"ח" מתייחסים לקלטת (שם שורה 15).

עד התביעה, אסף מלכה, העיד שהנאשם בשיחת הסיכום בגבעת זאב "הודיע לנו שישנה קלטת שבה רואים שוטרים מכים עצור ולא ידוע מי השוטרים אבל הוא לא רוצה להעביר את הקלטת כדי לא לפגוע בהם ושלא נדבר על זה עם אף אחד" (ע' 131 לפרוטוקול שורות 5 - 7). לדברי העד הוא לא האמין לנאשם וסבר שמדובר בניסיון של הנאשם לשפר את היחסים הלא טובים ששררו בינו לבין הצוות. בתשובה לשאלות הסניגור בחקירה הנגדית אמר שמני היה אחד מחבריו הטובים ביותר מבין אנשי הצוות. כאשר הסניגור שאל את העד אם הוא שוחח עם מני על האירוע ב"ח" בהתחשב בדמיון

בין עדויותיהם השיב "שאינו זוכר" (ע' 133 לפרוטוקול שורה 8).

עד התביעה, ציון טויטו, אמר שהוא היה בצוות של קובי דיאז. הוא זוכר בשיחת הסיכום ב"ח" שהנאשם "לוקח את הקלטת ושאף אחד לא צריך לראות את הקלטת, משהו כזה" (ע' 135 לפרוטוקול שורות 19 - 20). לשאלת הסנגור בעניין הדברים שנאמרו על ידי הנאשם ב"ח" בשיחת הסיכום, השיב שהוא לא זוכר בדיוק את הדברים שנאמרו על ידי הנאשם (ע' 136 לפרוטוקול שורות 14 - 15). בתשובה לשאלה אחרת אמר שלא זוכר שהנאשם אמר ב"ח" שהוא לא מוכן להסתבך בשביל אף אחד". כן אמר, "היה סיפור עם קלטת ואני לא זוכר בדיוק מה נאמר (ע"י הנאשם ד.פ.)" (שם שורה 20).

עד התביעה, רן לביא, אמר שהוא היה בחוליה של קובי דיאז. בחקירתו הראשית העיד שהנאשם בשיחת הסיכום ב"ח" אמר "...שצולמה קלטת מהאירוע ובה יש תמונות לא טובות של אנשים מהצוות, הוא (הנאשם ד.פ.) אמר לנו שהוא בחר לעשות משהו עם הקלטת כדי שאותם האנשים לא יפגעו ולהגיש אותה ככה אחרי שהוא "התעסק" עם הקלטת והודיע לנו במפורש שאנחנו לא מדברים על הקלטת הזאת בשום פנים ואופן" (ע' 137 לפרוטוקול שורות 18 - 20).

ב"כ הנאשם קרא לעד את דבריו במח"ש "אני הבנתי בדיעבד מהדיבורים בצוות שבפועל מה שנעשה זה שבזמן שאנחנו היינו בחקירות אותה קלטת נלקחה ושוחזרה, הכוונה שהקלטת צולמה על החומר שהוקלט ואז צולם בתוך הרכב משהו שימחק את הצילום הקודם". העד אמר שהוא אינו זוכר ממי שמע את הדברים הללו (ע' 140 לפרוטוקול שורות 28 - 32).

באמרתו של הנאשם במח"ש (ת/8) הוא אמר "מכיוון שהקלטת כבר נמחקה ולא רציתי לצאת אידיוט ומכיוון שהיחס עם הצוות לא היה תקין, רציתי להפיק מכך את המרב וטענתי בפניהם שאני עשיתי זאת בכוונה. הכוונה שאמרתי להם שהקלטת נמחקה על ידי במתכוון, למרות שהאמת היא שזה קרה לי בטעות. אמרתי להם תשמעו: בקלטת אני רואה שיש מי שבעטו בעצור. הסברתי להם מה דעתי על שימוש כזה בכוח ושאיני לא אעביר את הקלטת הלאה" (שורות 43 - 48).

הנאשם באמרתו מודה שהוא אמר בפני כל פקודיו, לא רק שהבחין בשימוש בכוח בלתי סביר במהלך המעצר אלה שהוא הסתיר את העניין על ידי מחיקת הקלטת במתכוון. יחד עם זאת, לחוקריו סיפר שלמעשה ולמרות מה שהוא אמר בשיחת הסיכום, הוא מחק את המעצר בטעות.

לעניין אמרתו של הנאשם (ת/8) בה הוא אישר שהודה בפני פקודיו על מחיקת הקלטת במתכוון, הנאשם טען שהוא לא נחקר על ידי החוקר שי נתנאל, כפי שצוין בת/8 אלא נחקר על ידי החוקר יאיר נהרי. התובעת הציגה בפני הנאשם שהוא נחקר במח"ש גם על ידי יאיר נהרי אך בנושא אחר. הנאשם השיב שהוא "לא זוכר" (ע' 212 לפרוטוקול שורה 14). יחד עם זאת אישר הנאשם שהכתוב באמרתו משקף את דבריו במדויק.

בהקשר זה, שי נתנאל (ע"ת 1 - ע"ת 3 בפני כבוד השופטת באום-ניקוטה ז"ל) העיד שהוא גבה את אמרת הנאשם (ת/8). יאיר נהרי, חוקר מח"ש, העיד שחקר את הנאשם במח"ש אך בנושא אחר כשבוע לפני התאריך הנקוב באמרת

הואיל והוצג בפני בית המשפט הסבר לטענת הנאשם כאילו נחקר על ידי חוקר אחר והואיל והנאשם אינו מכחיש את תוכן אמרתו, לא מצאתי סיבה שלא לסמוך את ידי על דברי הנאשם באמרתו.

למותר לציין שדברי הנאשם באמרתו (ת/8), על-פיהם הודה על מחיקת הקלטת במתכוון, נתמכו בעדויות הנוכחים בשיחת הסיכום. אמנם, קיימות סתירות מסוימות באשר לתוכן המדויק של הדברים שנאמרו על ידי הנאשם. גם כן יש להביא בחשבון שעדויות אלה הושפעו מהזמן שחלף ומשיחות שהתנהלו בן העדים. אולם, אין סיבה לחשוש שהנאשם לא היה מסוגל לזכור את הדברים שאמר בפני פקודיו בשיחת הסיכום ולספר עליהם בחקירה. אין סיבה לחשוש שהנאשם היה "מחמיר" עם עצמו ומספר לחוקרי מח"ש שאמר לפקודיו שמחק את הקלטת במתכוון, אם הוא לא אמר את הדברים. אי לכך, אין לי ספק ספקא שהנאשם אכן אמר בשיחת הסיכום שהבחין באלימות כלפי העצור שהתבטאה בבעיטות לאחר שנעצר, שאמר שהוא מחק את קטע המעצר במתכוון ושנקט באמצעים כדי למנוע את העברת העניין הלאה. דברי הנאשם, בהעדר הסבר מתקבל על הדעת, מהווים הודאה בהשמדת ראיה ושיבוש הליכי משפט.

אמנם בעדותו בבית המשפט ניסה הנאשם "לטשטש" שאמר לפקודיו ב"ח" שמחק את הקלטת בכוונה. בניגוד לעדותו במח"ש, טען הנאשם שהוא לא אמר להם שהוא מחק את הקלטת בכוונה אלא "השארתי את זה לפירוש של הפקודים" (ע' 232 שורה 18) ובהמשך "אמרתי דבר שיכול להשתמע לשתי פנים" (ע' 233 לפרוטוקול שורה 1). אולם, כאמור, הנני מעדיף לקבל את גרסתו הראשונה והספונטנית יותר של הנאשם בעת מסירת אמרתו, גרסה שגם נתמכת בעדויות של הנוכחים בשיחת הסיכום.

ועוד, לא רק שהנאשם הודה בפה מלא בפני פקודיו על השמדת הראיות אלא על פי עדותם של מספר עדי תביעה, הנאשם גם ביקש מהפקודים שלא לדבר על המעשה עם אף אחד. אמנם הנאשם בחקירה נגדית הכחיש שאמר לפקודים שדבר מחיקת הקלטת "יישאר בינינו" (ע' 249 לפרוטוקול שורה 8). אולם, בהתחשב בריבוי העדויות בנושא זה שוכנעתי שהנאשם אכן אמר לפקודיו בשיחת הסיכום שלא לדבר על מעשה מחיקת הקלטת עם אף אחד.

בעניין זה, חשוב להדגיש את המעמד המיוחד של הנאשם כמפקד הכוח. הקלטת בהגשתה ליחידת החקירות, לא רק הייתה רק באחריותו אלא גם בשליטתו. הוראת מפקד לפקודיו שלא לשוחח עם אחרים על אירוע, יש מאחריה כוח של פקודה והיא מהווה הדחה בחקירה.

הנאשם הסביר בעדותו שאמר את הדברים לנוכחים בשיחת הסיכום כדי לקבל "רווח פוליטי" בהתחשב ביחסים הלא טובים בינו לבין הצוות. הוא גם אמר שהוא מבין שזאת הייתה טעות. אולם, לדבריו, לומר לצוות שהוא מחק את הקלטת בטעות היה מציגו "באור לא טוב אם לא לומר אידיוט" (ע' 206 לפרוטוקול שורה 19).

למותר לציין שהסברי הנאשם לפיהם הודה בפני פקודיו על ביצוע עבירות שלא ביצע כדי לא להראות "אידיוט" וכדי לקבל רווח פוליטי יש בהם חוסר הגיון.

אם הנאשם אכן השמיד את הקלטת המקורית ובעזרת כמה מפקודיו זייף קלטת חדשה וסתמית שהוגשה ליחידת החקירות, כגרסת המאשימה, או אז דבריו בשיחת הסיכום ב"ח" אכן הגיוניים. הפקודים שהשתתפו בזיוף, על פי דרישתו של הנאשם, יודעים על המעשה. בהבאת העניין לכלל פקודיו הנאשם יכול להציג מחד גיסא את המעשה כדבר הבא להגן על השוטרים שהשתמשו בכוח בלתי סביר וליהנות מ"רווח פוליטי". ומאידך גיסא, שיתוף כלל הפקודים בעניין, כקבוצה מגובשת, תהווה מעין הגנה בשבילו שנושא ההשמדה והזיוף של הקלטת לא ייצא החוצה פן הדבר יפגע בפקודים שעזרו בזיוף או שהיו מעורבים בשימוש בכוח בלתי סביר במהלך ההפגנה.

אולם, לעניין טענתו לפיה עדיף היה להודות בפני פקודיו במחיקת הקלטת בכוונה מלהודות במחיקת הקלטת בטעות, פן יועמד באור לא טוב וכ-"אידיוט", יש פחות הגיון. אם היו פקודים שידעו שהנאשם מחק את הקלטת בטעות או שלא ניתן לראות את המעצר בקלטת מסיבת טכנית, טענתו של הנאשם שמחק את הקלטת במתכוון, הופכת אותו בעיניהם לא "אידיוט" אלא לשקרן. ועוד, ידיעה של הפקודים לפני השיחה המסכמת שלא ניתן עוד לראות את המעצר בקלטת הואיל ונמחק בטעות, מורידה לטמיון את גרסת הנאשם שהפקודים הם אלא שזייפו את הקלטת החדשה ללא ידיעתו כדי "להתגונן" מפני טענה של שימוש בכוח בלתי סביר בעת המעצר. לעומת זאת, אם אף אחד אינו יודע שהנאשם מחק את קטע המעצר "בטעות" או אז אין סיבה שהנאשם יודה במחיקה הקטע בטעות בשיחת הסיכום. הוא לא היה חייב לומר שלא ניתן לראות את המעצר בקלטת. לכל היותר, ניתן היה לטעון שיש בעיה "טכנית" בקלטת.

הנאשם גם ציין, לגבי דבריו בשיחת הסיכום שהקלטת לא תעבור הלאה "כשאני אומר "להעביר הלאה" אני מתכוון להעביר את הדברים לידיעת מפקד היחידה - על בעיטות או שימוש שלא כדין בכוח נגד עצור ששוכב על הקרקע. הקלטת כבר עברה לחקירה" (ע' 206 שורות 7 - 9). בהקשר זה, אציין, שהואיל ועצם צילום ההפגנה נעשה בגלוי בפני כל הכוחות, גם המשטרתי וגם הצבאי בשטח, נראה שלא הייתה אופציה רק להעלים את הקלטת המקורית ולא להגיש קלטת כלשהי שמא מישהו יתעניין בקלטת שצולמה במהלך ההפגנה. לכאורה, כדי להסתיר את בדיקת הקלטת על ידי יחידת החקירות היה צורך להגיש קלטת המתיימרת להיות הקלטת המקורית.

עדויות מהן עולה שהנאשם הורה על זיוף הקלטת:

מר רומיאו דאהר, העיד שישב ברכב יחד עם שוטרים אחרים בצוות כשהגיעו לרכב הנאשם וקובי. הם אמרו למני, שישב במושב הנהג, לצלם את השעונים של הרכב "כאילו הקלטת לא תקינה" (ע' 86 לפרוטוקול שורה 6). כן אמרו לנוכחים ברכב להיות בשקט כדי שלא ישמעו בקלטת שהם מדברים. מני לקח מידיהם את המצלמה והפעילה כפי שביקשו ממנו. הוא זכר שמני ישב במושב הנהג ואת המקום המדויק בו הוא ישב ברכב, אך לא היה בטוח לגבי שמות הנוסעים האחרים. העד לא יכול היה לומר אם הנאשם או קובי נתנו את ההוראה למני לצלם בתוך הרכב ולא זכר כמה זמן מני צילם. לדברי העד, אחרי סיום ההקלטה הנאשם אמר שייתן את הקלטת ליחידת החקירות (ע' 92 לפרוטוקול שורה 15). אולם, לא ראה את הנאשם מגיע לרכב לקחת את הקלטת או להעביר את הקלטת על ידי מישהו אחר. בתשובה לשאלות הסניגור הוסיף העד שאחרי האירוע הצוות לא דיבר על העניין והדבר נשכח. המתלונן, ג'ובאני, "לא ממש אהבו אותו" מבחינה חברתית (ע' 93 לפרוטוקול שורה 22) וכעסו עליו לאחר שהגיש את התלונה נגד הנאשם בעניין הקלטת.

עד התביעה, המתלונן, אהוד ג'ובאני, בהודעתו (ת/7), המהווה תלונתו של העד במח"ש נגד הנאשם, אמר שקובי דיאז

אמר לו לפני כניסתו לחוקרת ביום ההפגנה "...שאם ישאלו אותך לגבי קלטת, תאמר שאתה לא יודע דבר" (ת/7 שורות 10-11). בדומה, בבית המשפט הוא אמר שלפני שנכנס לחוקרת שרית ביום ההפגנה, סמל הצוות קובי דיאז אמר לו "שבמידה ואשאל לגבי הימצאות קלטת, שאגיד שאיני יודע במה מדובר" (ע' 102 לפרוטוקול שורות 1 - 2). העד לא ראה שום קלטת וקובי לא סיפר לו מדוע אסור לו לדבר על הקלטת.

ג'ובאני אישר שלא שמע את הנאשם אומר לאחרים להקליט קלטת אחרת. העד גם לא ראה את הנאשם צופה בקלטת. הנאשם לא שוחח בתדרוך בתום הפעולה על העלמת הקלטת או יצירת קלטת פיקטיבית ואת זה "הבין בדיעבד" (ע' 103 לפרוטוקול שורה 11). בחקירה הנגדית אמר העד שמסקנתו לפיה הנאשם צפה בקלטת ושעל הקלטת צולם דבר שלא היה לרוחו של הנאשם, יסודה בשיחה בין העד לבין ליאור נקש.

עד התביעה מני נחום העיד שלאחר שהצוות חזר לתחנה בגבעת זאב, הוא המשיך לשבת במושב הנהג, יחד עם עוד שניים ("הוא חושב רומיאו ואסוף"). לדבריו, הנאשם "הגיע עם מצלמת וידאו והניח אותה על הדשבורד של הרכב" (ע' 115 לפרוטוקול שורות 3-4). כן הוסיף העד "אם אינני טועה הוא (הנאשם ד.פ.). אמר שלא לגעת במצלמה (שם שורות 11-12). מני לא ידע אם המצלמה הקליטה (שם שורה 16). למרות זאת, גם העיד שהוא אינו זוכר אם הנאשם הוא אשר לחץ על כפתור ההקלטה של המצלמה או אם הנאשם ביקש ממנו ללחוץ על הכפתור והוא לחץ על הכפתור.

מני נשאל כמה פעמים הוא נגע במצלמה שהונחה ברכב והוא השיב "לא זכור לי כמה, אולי נגעתי בה אבל אני זוכר שנורי (הנאשם ד.פ.) הגיע כמה פעמים ונגע במצלמה וחזר (ע' 116 לפרוטוקול שורה 11). לשאלה אחרת השיב "היא (המצלמה) הייתה מונחת במקום לא סביר ברכב והזזתי אותה, לא היה משהו מיוחד, כשהוא אמר אל תגעו במצלמה" (שם שורות 15-16).

העד זיהה את הכיתוב על מדבקת הקלטת ככתב ידו. הוא אמר שמפקד הצוות (הנאשם ד.פ.) ביקש ממנו לרשום "בלעין" ואת התאריך (ע' 117 לפרוטוקול שורות 17-20). לאחר הקרנת הקלטת בפניו הוא אמר שהוא מזהה את אסף מלכה וקובי דיאז בקלטת.

מני אמר שהמצלמה הונחה ברכב למספר דקות. הנאשם הגיע לרכב ולקח את המצלמה. הוא (הנאשם ד.פ.) הלך הצידה ושוחח עם דיאז, חזר לרכב וביקש ממנו לרשום את המילה בלעין ואת התאריך על הקלטת והנאשם לקח את הקלטת.

בחקירה נגדית אישר העד שהוא נשפט בעניין הקלטת והורשע בפני דן יחיד על אי נקיטת אמצעים סבירים למניעת עבירה והתנהגות שאינה הולמת שוטר. הוא הכחיש שהייתה עסקה בינו לבין מח"ש להעביר את התיק מבית הדין למשמעת לדן יחיד.

לבקשת ב"כ הנאשם הוגשה הודעת העד מיום 29.11.06 (נ/11), הודעת העד מיום 17.2.08 (נ/12) והודעת מח"ש לב"כ הנאשם בעניין ראיון העד (נ/13).

בנ/11 אמר העד שהנאשם הגיע אליו ואמר לו "קח את המצלמה שים אותה על הדשבורד של הרכב ותלחץ רקורד...ואז לקחתי את המצלמה הוא (הנאשם ד.פ.) שם את זה על הדשבורד בתוך הרכב והוא לחץ רקורד וזה התחיל לרוץ הכוונה לצלם והוא חזר אחרי עשר דקות ולקח את המצלמה (שם שורות 10 - 14 וראה שורות 43 - 44).

מני אמר לחוקר שליאור ורומיאו ישבו ברכב עמו אך גם הוסיף שהוא "לא בטוח מי האנשים שהיו ברכב" (שם שורות 70-71).

העד תיאר את הגעת הנאשם אליו עם המצלמה: "הוא (הנאשם ד.פ.) בא אלי כי ידע שאני ליד הנהג ושם לי את המצלמה ולחץ בעצמו על הרקורד ואמר תשאיר את זה ככה עשר דקות אני עוד מעט בא והלך וחזר אחרי עשר דקות ולקח את המצלמה ואמר אני הולך לחקירות" (שם שורות 71-73 וראה גם שורה 115).

ניתן לסכם את גרסתו של העד בנ/11 שהנאשם הגיע אליו, הניח את המצלמה על לוח המחוונים ולחץ על הכפתור להקלטה. הנאשם עזב את המקום, חזר לרכב אחרי כעשר דקות ונטל את המצלמה. באותה עת העד לא נגע במצלמה.

בנ/12 אישר העד שהוא רשם את המדבקה על הקלטת, לדבריו, עשה זאת לבקשת הנאשם (שורות 15 - 20).

העד חזר ואמר שהנאשם הוא אשר הניח את המצלמה על לוח המחוונים ברכב ולחץ על כפתור ההקלטה (שם שורה 28).

מני נשאל לגבי האנשים הנוספים שהיו עמו ברכב והשיב "אם אני לא טועה רומיאו ישב בכיסא אחורי אמצעי וזהו ואני עדיין חושב שהיה עוד בן אדם ואני לא יודע מי זה" (שם שורה 34 - 35).

העד נשאל אם המצלמה הוסטה במהלך הצילום והשיב "נורי (הנאשם ד.פ.) מידי פעם בא רצה לראות אם זה בסדר הזיז הניח לא יודע מה רצה לעשות ... (שם שורות 46 - 47).

אקדים ואמר שדברי העד סותרים את גרסתו הקודמת על פיה הנאשם השאיר את המצלמה וחזר אחרי 10 דקות.

מני חזר ואישר שהוא רשם את המדבקה לבקשת הנאשם. הוא נשאל אם כבר הייתה מדבקה על הקלטת וענה שמדובר בקלטת חדשה (שם שורה 58). למרות זאת, גם טען שלא ידע אם מדובר בקלטת המקורית או שלא, הואיל והנאשם לא הוציא את הקלטת בנוכחותו (שם שורות 64 - 66).

העד שוב נשאל "האם בזמן שהמצלמה צילמה בתוך הרכב, אתה נגעת במצלמה והססת אותה ממקום למקום בתוך

הרכב" וענה "לא. לא נגעת ב. יאיר נורי (הנאשם ד.פ.) בא מידי פעם הזיז אותה" (שורות 70 - 72).

13/נ מהווה הודעה של מח"ש לב"כ הנאשם שהעד, במהלך הכנתו לעדות, אמר ש"כאשר המצלמה פעלה גם הוא הזיז את המצלמה".

בהמשך החקירה הנגדית נשאל מני לגבי האנשים שהיו עמו ברכב. העד אמר שהוא "כמעט בטוח" שרומיאו היה ברכב אך "אינו זוכר לגבי אספן או נקש" (ע' 121 לפרוטוקול שורה 19). הוא גם לא זכר אם הוא או הנאשם הפעילו את המצלמה ברכב (שם שורות 20 - 28).

העד אמר שהוא רשם מדבקה אחת לקלטת אחת והוסיף "אני היחיד שרושם בגלל כתב היד הברור שלי" (ע' 122 לפרוטוקול שורות 5-6).

מני הכחיש שהבין במהלך הצילום ברכב ש"משהו מתבצע לא תקין" או שסימן לאחרים ברכב להיות בשקט (שם שורה 11 ושורה 15). הוא גם הכחיש שהצוות החליט לצלם את הקלטת כדי להפיל את הנאשם (שם שורה 26). לדברי העד הנאשם הביא את המצלמה לרכב לפני השיחה המסכמת ב"ח". לשאלת הסניגור בעניין השוטרים שישבו עמו ברכב השיב "רומיאו בטוח היה ברכב, לגבי ליאור ואספן אני לא בטוח מי בניהם (ע' 123 לפרוטוקול שורה 30). העד לא ראה שום דבר במהלך ההפגנה שהיה מצדיק את מחיקת הקלטת (ע' 124 לפרוטוקול שורה 3). לשאלת הסניגור מדוע הנאשם היה זקוק לו בעניין הקלטת השיב "אין לי מושג, אולי להתנער מאיזה סוג של אחריות ולהפיל על מישהו אחר" (שם שורה 10).

בתשובה לשאלות בחקירה הנגדית, תיאר העד שהנאשם הגיע לבד לרכב ואמר לעד "קחו את המצלמה תשאירו אותה על הדשבורד אל תגעו בה". מני אמר שיכול להיות שהוא לקח את המצלמה מהנאשם והניח אותה על לוח המחוונים. הוא אינו זוכר אם הוא לחץ על כפתור ההקלטה. הוא מאשר שהוא הרים את המצלמה "בשלב כלשהו" והכחיש שעשה מאמצים להיות בשקט (ע' 126 לפרוטוקול שורות 21 - 30).

העד השיב לסניגור שהוא לא ייחס כל חשיבות לפעולה עם המצלמה ברכב (ע' 127 לפרוטוקול שורה 1). הוא הכחיש שהוא קיבל הוראה מהנאשם להחליף קלטת כדי לצלם צילום פיקטיבי. אדרבא, לטענתו, הוא אף פעם לא הכניס קלטת למצלמה (שם שורות 6 - 10, 25 - 26).

כן הוגש טופס דין משמעותי בו הורשע העד על פי הודאתו בכך "שהתבקש מפקד הצוות להכניס קלטת חדשה למצלמת הווידאו ולהקליט מספר דקות צילום סרק של הנעשה ברכב על מנת ליצור מצג שווא כאילו מדובר בקלטת מקורית שנמחקה בשוגג. הנאשם פעל בהוראות הקצין ולא מנע עבירה של שיבוש הליכי חקירה והעלמת ראיה."

ע"ת 13, רס"מ ליאור נקש (ע"ת 2 בפני כבוד השופטת באום-ניקוטרה ז"ל) העיד שמילא דו"ח (ת/3) בו ציין שתיעד על הקלטת את 4 המעצרים בהפגנה וסימן את הקלטת בשם "הפגנה בבלעין. 31.3.06". בעת מילוי הדו"ח הנאשם הגיע

אליו וביקש לראות את הקלטת. הנאשם הסתכל בקלטת, היה שינוי בהבעת פניו והוא קרא לקובי דיאז. נקש ראה שהם ראו את הסרט יחד ופתאום נעלמו עם המצלמה והקלטת למשך חצי שעה עד ארבעים וחמש דקות. העד הגיע לרכב לקחת משהו ממנו וראה שרומיאו ומני יושבים בתוך הרכב. אחד מהם שם אצבע על הפה ואמר "ששש...לא לדבר". סימנתי לו עם היד "מה קרה" והוא אמר שהוא יאמר לי אחר כך" (ע' 11 לפרוטוקול שורות 19-20). תיק הפק"ל של המצלמה היה מונח ברכב בין שני המושבים הקדמיים. המצלמה הייתה בידו של מני. העד הבחין בעטיפת קלטת חדשה פתוחה. נקש חזר למקומו הקודם וכעבור 20 דקות הנאשם הגיע אליו ומסר לו קלטת וידאו. הנאשם אמר לו שזאת הקלטת שהסריט ושימסור את הקלטת ביחידות החקירה. לפני מסירת הקלטת העד שם לב שהמדבקה על הקלטת לא בכתב ידו אלא בכתב ידו של מני (ע' 169 לפרוטוקול שורות 15 - 16). למרות זאת, הוא מסר את הקלטת לחוקרת שהחליפה את החוקר. לדברי נקש, הנאשם לא אמר לו שיש פגם בקלטת שהוא התבקש למסור לחוקרת. הוא הסביר את השוני בין גרסתו בהודעתו הראשונה במח"ש (ת/5) לבין גרסתו בהודעתו השנייה במח"ש (ת/6) בכך שבהודעה הראשונה עדיין שירת בצוות של הנאשם.

כן הוגשה כראיה הודעת מח"ש שבמסגרת ראיון עד, ליאור נקש אמר ש"בעת שמסר את הקלטת לחוקרת המשטרה היה מודע כי מדובר בקלטת שונה מזו שהוא צילם" (ת/7).

הוגש מזכר שעמדת מח"ש היא שלא להגיש כתב אישום נגד העד כך שהעד לא צריך לחשוש מלומר את האמת במהלך החקירה (נ/3).

בחקירה נגדית אישר נקש שרק גרסתו השנייה במח"ש הייתה נכונה. העד גם אישר שהיו לו מחלוקות עם הנאשם. העד לא הביא לידיעת החוקרת (ראה ת/4) שהמדבקה שעל הקלטת שונה מהמדבקה שהוא הדביק על הקלטת. בהקשר זה יצוין, שבשתי הודעותיו של העד במח"ש, הוא טען, בניגוד לעדותו בבית המשפט, שלא שם לב לשינוי במדבקה ולא היה מודע שהוא מוסר קלטת שונה. בהודעתו הראשונה (ת/5) גם לא אוזכר דבר הצילום ברכב בו ישבו מני ורומיאו. בנוסף, בהודעתו (ת/5) סיפר שאם חלוף הזמן התחילו שמועות בצוות בקשר להחלפת הקלטת. לעומת זאת, בת/6, סיפר שבסיום התדריך אחרי ההפגנה, רומיאו הסיעו אותו הביתה וסיפר לו על צילום הקלטת המזויפת לבקשת הנאשם.

למותר לציין, שיש סתירות של ממש בעדותו של מני נחום וברור שהוא ניסה להסתיר את חלקו הפעיל בזיוף הקלטת. אולם, יש בכלל הראיות, כולל בגרסת הנאשם, ראיות התומכות במסקנה שאכן הנאשם פעל לזיוף הקלטת, ובכללן:

1. הודעת הנאשם בפני פקודיו על מחיקת הקלטת במתכוון.

2. הודעת הנאשם לפיה היה מודע לשימוש בכוח בלתי סביר במעצרו של מאירי, בו נטל חלק שאותו היה לו אינטרס להסתיר. .

3. האינטרס של הנאשם לשפר את מעמדו בעיני פקודיו.

4. חובתו של הנאשם להגיש קלטת כלשהי בפני יחידת החקירות.

5. חוסר ההיגיון בגרסת הנאשם לפיה הודעתו לפקודיו הייתה פיקטיבית, שאותו הסברתי לעיל.

6. אינטרס הנאשם להודות במעשה בפני פקודיו על מנת למנוע דליפת מעשה הזיוף החוצה.

7. העובדה שבידי הנאשם, מכוח מעמדו כמפקד, הייתה השליטה והאחריות על הקלטת. וכמפקד גם היכולת לעשות שימוש בפקודיו לצורך ביצוע מעשה הזיוף.

מעבר לכל האמור, יש דברים נוספים בגרסתו של הנאשם המביאים למסקנה בדבר מעורבותו בזיוף הקלטת.

הנאשם טוען שמחק קטע של המעצר בקלטת בטעות. לדבריו, "שיחקתי עם הכפתורים ומתוך חוסר תשומת לב כשהמצלמה מולבשת על היד אני לא יודע למה, לא היה לי אינטרס למחוק שום דבר, לא היה לי רצון למחוק שום דבר (ע' 230 לפרוטוקול שורות 24 - 25).

אולם, אם הנאשם מחק קטע מהקלטת "בטעות" ואם לא הייתה לו כל כוונה להסתיר את תוכן הקלטת או להסתיר את מעשה המחיקה, אין להבין את תשובותיו לשאלות מסוימות, את הסתירות בתשובותיו או את התנהגותו בעקבות המחיקה.

כשהנאשם לא היה מסוגל לומר מה רואים בקלטת במקום הקטע שהוא טוען שנמחק בטעות והנאשם לא היה מסוגל לומר מה אורך הקטע שנמחק.

הנאשם נשאל מה ראו בקטע שהוא מחק בטעות, איפה היה הקטע בקלטת שנמחקה ומה אורך המחיקה בקלטת. הוא לא ידע לענות.

באמרתו (8/ת) הנאשם אמר שהוא "לא זוכר מה ראיתי בקלטת אחרי שנמחקה. אני זוכר שישבתי ברכב והבטתי שוב בקלטת ואחרי זה היה שלב שהקלטת נשארה ברכב שהמצלמה נשארה ברכב" (שורות 73 - 74).

בעדותו בבית משפט, לעניין מה רואים בקלטת במקום הקטע שנמחק השיב "אני זוכר שזה נמחק. אני לא זוכר מה כן נשאר בקלטת והיה בקלטת" (שורה 154).

לדברי הנאשם, הוא אינו יודע כמה זמן ארך הקטע שנמחק מהקלטת (ע' 202 לפרוטוקול שורה 4).

הנאשם אינו זוכר מה צולם בטעות אך מוסיף "...אבל צילום של דאשבורד לא אמור להיות שם" (ע' 205 לפרוטוקול שורה 17).

הנאשם נשאל אם ישב ברכב בזמן שלטענתו הקליט בטעות והשיב "לא חושב" (ע' 230 לפרוטוקול שורה 27).

לשאלת בית המשפט הנאשם שוב אמר שאינו "זוכר במדויק מה צולם" במקום הקטע שנמחק (ע' 252 לפרוטוקול שורה 29).

אם אכן הנאשם מחק קטע של הקלטת "בטעות", נשגב מבינתי להבין מדוע הנאשם אינו מסוגל לומר מה רואים בקטע שנמחק או לומר מה אורך הקטע שנמחק. אם גרסתו של הנאשם נכונה ואמתית, בוודאי שהיה מסוגל לענות על שאלות אלה. לעומת זאת, אם הנאשם השמיד את הקלטת המקורית והורה לאחרים לצלם קלטת סתמית במקומה, כטענת

המאשימה, היה חייב להמציא תשובה שקרית לשאלות אלה ודרך "בטוחה" היא פשוט להשיב "לא זוכר". אי לכך, יש באי יכולתו של הנאשם לומר מה רואים בקטע שנמחק ומה אורך הקטע שנמחק, כדי לשלול את ממהימנות גרסתו וכדי לחזק את גרסת המאשימה.

הנאשם לא היה עקבי בתשובותיו לשאלות אם מישהו היה עמו בעת מחיקת הקלטת ואם הוא אמר משהו על מחיקת קטע מהקלטת בטעות לפני שיחת הסיכום.

הנאשם נשאל אם מישהו היה עמו בעת מחיקת הקלטת בטעות ואם הוא סיפר למישהו על מחיקת הקלטת בטעות. כאן יש מעגל קסמים לגרסת הנאשם בהתחשב בדברים שנאמרו על ידו בשיחת הסיכום ב"ח". מחד גיסא, אם הנאשם לא סיפר לאף אחד שמחק את הקטע בטעות, לכאורה אין אדם שיכול לתמוך בגרסתו. מאידך גיסא, אם הנאשם אמר לאחרים שקטע המעצר בו היה חשש לשימוש בכוח בלתי סביר נמחק בטעות, או אז יש השלכות על מהימנות גרסתו. ב"כ הנאשם חזר והדגיש שצוות פקודיו של הנאשם היה מאוד מגובש. אדרבא, לטענתו, הצוות פעל יחד כדי לזייף את הקלטת, כדי להפיל את הנאשם, מפקד לא אהוד וכדי להתגונן מתלונות על שימוש בכוח בלתי סביר. אולם, אם הובא לידיעת אחד מאנשי הצוות שהקטע הבעייתי נמחק, לא רק שסביר להניח, כצוות מגובש, שהוא סיפר לאנשי הצוות האחרים אלא גם שלא הייתה כל סיבה "לזייף" קלטת כדי להתגונן בפני המעצר הבעייתי. ועוד, כפי שציינתי לעיל, אם אנשי הצוות ידעו שהקטע בקלטת נמחק בטעות, אין זה סביר שהנאשם היה מודיע להם בשיחת הסיכום, כפי שעשה, שמחק את הקלטת במתכוון. או אז היה נתפס כמי שאינו דובר אמת וכמגוחך.

לעומת זאת, אם הנאשם העלים את הקלטת המקורית והורה לזייף קלטת אחרת, כגרסת המאשימה, לא היה "עד" ל"מחיקה בטעות" הואיל ולא היה אירוע כזה. הנאשם היה יכול להודיע בשיחת הסיכום, כפי שהודיע, שהוא נקט בפעולות כדי למנוע שהקלטת עם המעצר תעבור הלאה. הואיל והנאשם עירב את אנשי הצוות בזיוף והואיל והצוות מגובש, הוא יכול היה להניח שאף אחד מפקודיו לא ידווח על הזיוף פן הם יסבכו את המעורבים.

באמרתו 8/ת אמר הנאשם שהוא "לא זוכר" אם "מישהו היה לידו וראה ונכח בכך שהקלטת נמחקה בטעות" (שם שורות 56 - 57). הנאשם "חושב" שקובי דיאז ידע שהנאשם מחק את הקלטת בטעות (שם שורה 60) אך אף אחד אחר לא ידע שהקלטת נמחקה בטעות (שם שורה 65).

לעומת זאת, בחקירתו הראשית אמר הנאשם שראה בקלטת שני שוטרים שיש חשד שהם בועטים בעצור. הוא אינו יכול לזהות את השוטרים אך "נראה היה"..."שמדובר בן לביא ומני נחום" (ע' 200 לפרוטוקול שורות 14 - 15) ושמדובר במעצר של ברק מאירי (ע' 201 לפרוטוקול שורות 13 - 14). הנאשם פנה לשני השוטרים ו"שאל אותם על שימוש לא סביר או חריג בכוח והאם יכול להיות שרואים אותם בקלטת בועטים בעצור. השוטרים הכחישו" (שם שורות 17 - 18). או אז, לדברי הנאשם, הוא גילה שהקטע של המעצר נמחק בטעות.

יודגש שרק בחקירתו הראשית של הנאשם, הוא הזכיר הנאשם בפעם הראשונה את שמות שני השוטרים, רן לביא ומני נחום. במהלך עדותו הנאשם אפילו לא היה בטוח במאה אחוז אם רן לביא היה בצוות שלו שעצר את מאירי. לדברי

הנאשם "מהדו"ח שכתב קובי דיאז אולי רון לביא היה דווקא אתו" (ע' 224 לפרוטוקול שורות 26 - 27). וכן, הנאשם נשאל אם מני נחום ורן לביא היו איתו בחוליה שעצר את ברק מאירי והשיב "לא זוכר" (ע' 231 לפרוטוקול שורה 9).

לדברי הנאשם, הוא לא גילה למני נחום ולרן לביא שהוא מחק את הקטע בקלטת. הוא אינו זוכר מה אמר להם או אם נתן להם להבין שהקטע נמחק. לעומת זאת, בתשובה לשאלת בית המשפט, בעניין מה הוא אמר לרן לביא ומני נחום לאחר שגילה שהקטע נמחק בטעות השיב הנאשם "בערך הסברתי שאין את הקטע הזה או שיש בעיה עם הקטע הזה. מכיוון שכך אני לא יכול לעמת אותם עם הקלטת ואני משחרר אותם להמשך רישום הדו"חות" (ע' 202 שורות 13 - 14).

באמרתו (ת/8) אמר הנאשם שהוא חושב שאמר לקובי דיאז שמחק את הקטע בקלטת בטעות (ת/8 שורה 59). לעומת זאת, בחקירה נגדית הנאשם אומר חד משמעית שסיפר לקובי על המחיקה של הקלטת ו"קובי ידע וקובי לא מסתיר את זה מהצוות" (ע' 233 לפרוטוקול שורה 9)

לדברי הנאשם "הפעם הראשונה שגיליתי לפקודים, למעט קובי, שמחקתי חלק מהקלטת היה בזמן שכולם היו ב"חית" (ע' 232 לפרוטוקול שורות 3 - 4).

אקדים ואומר שתמוה ביותר שהנאשם לא הזכיר את שמות השוטרים עד לעדותו בחקירה ראשית. שני השוטרים העידו כעדי התביעה. לכאורה, יכלו עדי התביעה להוות תמיכה מסוימת לגרסתו. אולם, למעשה ב"כ הנאשם אף לא חקר את שני עדי התביעה על חלק זה של גרסת הנאשם והדבר אומר דרשני.

למותר לציין, גם את הסתירות בעדותו של הנאשם.

לגופו של עניין, אליבא דגרסת הנאשם, שני השוטרים הבינו שיש תקלה עם הקלטת ולא ניתן לראות את המעצר הבעיתי על הקלטת. בנסיבות אלה, לא הייתה לשוטרים כל סיבה לזייף קלטת כדי להתגונן. דברים אלה, נכונים, אף ביתר שאת, אם קובי דיאז סיפר לפקודים, כפי שמניח הנאשם, שיש תקלה בקלטת. כאמור, דיאז לא הוזמן להעיד על ידי הצדדים.

העובדה שהנאשם לא הזכיר את שמות השוטרים עד לחקירתו הראשית, שב"כ הנאשם לא חקר את השוטרים על הזמנתם על ידי הנאשם לצפות בקלטת או בדברי הנאשם אליהם, וכן הסתירות בעדויות הנאשם, מביאה אותי למסקנה כי אין לתת אימון בגרסת הנאשם.

מנגד, אם אכן הייתה תקלה בקלטת המקורית ואם דבר התקלה הובאה לידיעת הצוות, בוודאי שאין יסוד לטענת הנאשם שהפקודים פעלו לזייף את הקלטת כדי להתגונן.

כן יצוין, שעוד בטרם מסירת הקלטת המזויפת, הנאשם אישר שהוא סיפר לליאור נקש על מחיקת קטע בקלטת. לדברי הנאשם הוא אף ביקש מליאור נקש לערוך מזכר בדבר המחיקה בעת העברת הקלטת לחקירות. התובעת שאלה "מני

נחום בא עם קלטת מפוברקת, למה שליאור לא יגיד למני "אין צורך לפברק, הוא כבר מחק את זה" צדיקים נעשית בידי אחרים?". הנאשם השיב "אני לא יודע מה ליאור חשב וגם לא יודע מה ליאור ראה או לא ראה בקלטת" (ע' 237 לפרוטוקול שורות 30-32).

צודקת התובעת שאם ליאור נקש ידע על התקלה בקלטת, כפי שטען הנאשם, או אז הוא גם ידע שאין צורך להגיש קלטת מזויפת כדי להתגונן.

הנאשם נמנע מלהודיע לגורמי החקירה על המחיקה בקלטת.

חיזוק נוסף למסקנה שהנאשם זייף את הקלטת יש באי הודעת הנאשם לגורמי החקירה על המחיקה בקלטת. גרסת המאשימה היא שהנאשם העלים את הקלטת המקורית והורה למני נחום לזייף קלטת חדשה תחת הקלטת המקורית. ואילו גרסת הנאשם היא שהוא מחק קטע מהקלטת בטעות. פקודיו, שלא ידעו על המחיקה, זייפו קלטת אחרת והגישו את הקלטת ליחידת החקירות תחת הקלטת המקורית מבלי ידיעתו וזאת כדי להתגונן מפני תלונות של שימוש בכוח בלתי סביר וכדי לסבך את הנאשם. במילים אחרות, טוען הנאשם שהוא פעל בתום לב וללא כוונה של זיוף או שיבוש חקירה והוא קרבן למזימות של פקודיו.

אולם, אילו פעל הנאשם בתום לב וללא כוונה של שיבוש חקירה, ניתן היה לצפות שהוא היה מביא את דבר המחיקה בקלטת לידיעת גורמי החקירה. אולם, כפי שציינתי לעיל, לדברי הנאשם הוא רק אמר לליאור נקש לכתוב מזכר. אולם, הנאשם לא כותב מזכר בעניין המחיקה, הוא לא משוחח עם החוקר, הוא לא מבקש לבדוק ולא בודק אם נקש רשם את מה שהוא ביקש לרשום. לכל הפחות, יש לראות בהתנהגות זאת חיזוק למסקנה שהנאשם ביקש להסתיר את תוכן הקלטת ולשבש את החקירה.

האם פעלו פקודיו של הנאשם כדי ליצור מלכודת נגד הנאשם?

ב"כ הנאשם טען לאפשרות שהפקודים של הנאשם זייפו את הקלטת כדי להפיל את הנאשם ולגרום לסילוקו כמפקדם. בהקשר זה, הפנה הסנגור לציוני הערכות העמיתים (סוציומטרי). לפיהם חברי הצוות התמידו להעניק לעצמם ציונים גבוהים ולנאשם התמידו להעניק ציונים נמוכים ביותר. אין חולק שהנאשם לא היה מפקד אהוד במיוחד על יד פקודיו ואין חולק לכך שחברי הצוות היה מגובש.

גם אין חולק שחברי הצוות כעסו מאוד על ג'ובאני לאחר שהגיש את תלונתו נגד הנאשם. כעס זה הגיע עד כדי הטלת מעין "חרם חברתי" של אנשי הצוות על ג'ובאני.

הסניגור ניסה ללמוד מהכעס כלפי ג'ובאני שאנשי הצוות פעלו מאחורי הקלעים כדי לזייף את הקלטת ולשבש את החקירה, ללא ידיעת הנאשם וחששו להסתבך בעקבות תלונתו של ג'ובאני.

לא מצאתי ממש בטענה זו של ב"כ הנאשם.

לעניין המלכודת, כדי להטמין מלכודת לנאשם באמצעות הקלטת, הפקודים היו צריכים להיות במצב שבו הם יכולים להגיש תלונה נגד הנאשם ללא חשש שהם יסתבכו בעצמם. אין זה המצב העומד בפנינו. ברור לי שלא הייתה כל כוונה להגיש תלונה נגד הנאשם כדי להפילו במלכודת. ההיפך הוא הנכון. הפקודים לא הגישו תלונה נגד הנאשם במח"ש בסמוך אחרי הזיוף. הכעס כלפי ג'ובאני אחרי שהגיש את התלונה היה בשל כך שהוא סיבך אותם. אילולי הגשת התלונה על ידי ג'ובאני, שהיה נואש אחרי שהנאשם המליץ שלא להאריך את שירותו במשטרה, ספק אם דבר הזיוף היה יוצא אי פעם לאור.

לאור כל האמור הגעתי למסקנה שיש להרשיע את הנאשם בכל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתנה היום, י"ב תמוז תשע"ד, 10 יולי 2014, במעמד הצדדים